

První kapitola

Mateřská láska

Mateřské srdce tkví v dětech, dětské v kameni.

Přísloví

Ve vlaku se často setkáváme se zajímavými lidmi. V těsném prostoru malého kupé se setkávají dva, tři nebo čtyři lidi, namačkáni jako sardinky, takže vznikají příznivé podmínky pro důvěrnou konverzaci. Svět mi neustále předkládá rozmanité situace, abych se z nich učil, shromažďoval zkušenosti a pomáhal ostatním lidem. Mnohokrát jsem ve svých knihách popisoval takzvané „příběhy z cest“, které bývají zpravidla jednoduché a zcela obyčejné, ale obsahují velkou moudrost.

Jel jsem ve vlaku a i protentokrát se dal v kupé do řeči se spolucestující, která se jmenovala Naděžda a cestovala do Moskvy.

„Jedu za synkem, studuje vojenskou akademii.“

„Předpokládám, že vašemu synovi je podle vašeho vyprávění dvaadvacet nebo třiaadvacet let. To už je velký chlap, ale vy mu přesto říkáte synek a hovoříte o něm ve zdrobnělinách.“

„Víte, pro mne to bude vždy můj synáček a takový zůstane do konce mého života. Je to moje nejmladší dítě, a proto mu stále říkám ‚můj maličký‘.“

V tom okamžiku jsem pochopil, že mi svět opět předkládá další klasický příklad přehnané mateřské lásky. Rozhodl jsem se, že s tou ženou rozehraji psychologickou hru.

„Mne by zajímalo, jak se vám vlastně podařilo přivést na svět dítě bez muže? Proč o synovi mluvíte jako o svém dítěti, a ne jako o našem dítěti?“

„Manžel má samozřejmě na synově zrození také svůj podíl, bez něho by to doopravdy nešlo, ale zvykla jsem si, že kluk je především mé dítě, a také ho za své dítě pokládám. Navíc máme s manželem od doby, co začal pít, špatné vztahy. Koneckonců všechny matky hovoří o svých dětech jako ‚o svém dítěti‘.“

„Ano, mnohé matky to skutečně říkají, ale naštěstí ne všechny! Víte, já jsem si všiml jisté zajímavé věci. Pokud matka mluví o dítěti jako ‚o mém dítěti‘, a nikoli ‚o našem dítěti‘, je hned vidět, jaké vztahy v jejich rodině panují. Dokonce se podle toho dá odhadnout, jaký osud její dítě čeká. Je to jednoduchý, ale naprosto přesný a spolehlivý test, díky němuž si každý může udělat objektivní představu.“

No a s manželem máte špatné vztahy nejspíš kvůli tomu, že vy pokládáte děti za největší poklad svého života. Mimochodem muži se často dávají na pití z důvodu, že kolem sebe nemají dostatek ženy lásky, protože žena veškerou lásku věnuje dětem a na manžela už jí citu nezbyvá. Takoví muži začínají pít, a jak se říká, pokukovat po ženských sukních...“

„Děti jsou pro mne to nejdražší, co v životě mám. Žiji jen pro ně. A cožpak by to mohlo být jiné? Pro každou matku, pokud je to opravdová matka, a ne nějaká poběhlice, jsou děti nejcennějším životním pokladem. Správná matka je ochotná kvůli dítěti obětovat život.“

„Sláva bohu, že si to všichni lidé nemyslí, jinak by život na Zemi už dávno přestal existovat. Život se na naší planetě udržuje jen díky lidem, kteří myslí jinak a nepokládají děti za nejcennější věc na světě. Víte, co je na světě nejhodnotnější? Muž a žena jako pár! Muž a žena spolu tvoří nejmocnější sílu v celém Vesmíru, lásku, a dávají vzniknout životu na Zemi. Dvojice muže a ženy, to je největší hodnota na Zemi!“

„Ale jakápak dvojice, o čem to hovoříte? Když chlap chlastá, o jakém páru může být řeč? On si žije svůj život a já s dětmi také. On se o děti skoro vůbec nezajímá, natož o domácnost. O tu se starám já a všechno leží jen na mně.“

„Řekněte mi, cožpak byl váš život takový od začátku? Cožpak se vám dříve váš muž nelíbil? Cožpak začal pít hned první den po svatbě? Nejspíš začal pít až během života s vámi, a proto i vy nesete svůj díl odpovědnosti za to, jak se jeho život vyvinul.“

„Pravdou je, že to s ním od počátku nebylo jednoduché, protože byl vždy silně fixován na svou matku, která se nám neustále pletla do života a dělala problémy.“

„Tak vidíte, život už vám jednou přinesl příklad toho, jak může silná závislost na dítěti zničit člověku život. Proč tedy opakujete stejné chyby, jakých se dopustila vaše tchyně? Cožpak si sama neuvědomujete, že jste se vydala stejnou cestou jako ona? Podle všeho jste silně fixována na děti, takže je nejspíš čeká podobný osud, jako měl jejich otec. Dětem můžeme dát jen to, co máme sami. A vy dva s manželem předáváte dětem stejné problémy, jaké máte sami.“

V tomto duchu se nesl celý rozhovor. Víím, že podobným způsobem by hovořily mnohé ženy. Cesta vlakem trvala dlouho a my jsme stačili probrat skoro celý život mé spolucestující. Naděжда se dozvěděla

spoustu zajímavých nových věcí o sobě i svém životě, protože se na sebe dokázala podívat z jiného úhlu pohledu. Rozhovor se fakticky proměnil v několikahodinovou psychoterapeutickou seanci a já jen doufám, že jí skutečně něco dal a poskytl takové lekce, aby byla schopná ve svém životě něco změnit k lepšímu. Vždyť jsem jí nezkřížil cestu jen tak pro nic za nic.*

Nebudu zde rozepisovat celý náš rozhovor – koneckonců se týkal témat, o němž pojednává celá naše kniha. O vztazích mezi mužem a ženou, také o dětech, o rodičích, o rodině, o rodu a samozřejmě také o lásce. Znovu jsem se přesvědčil, že lidé se ve vztazích dopouštějí stále stejných chyb a pak nařikají, jaké jim to přináší problémy.

To by na úvod stačilo, nyní přejdeme k tématu a podívejme se na ně hlouběji.

Lidé se v životě neustále učí. Život sám jim každý den předkládá mnoho rozmanitých situací, příkladů i lekcí, z nichž by se měli učit a poznávat. Některé životní lekce jsou velmi vážné a nechybějí mezi nimi ani velmi dramatické a tragické případy. Na silnici se převrátí autobus převážející děti, kojenec se v porodnici nakazí smrtelnou nemocí, v dětském domově vypukne požár a několik dětí zahyne, spadne střecha aquaparku a právě v té části, kde si zrovna hrají děti... Zřítí se letadlo s dětmi či teroristé přepadnou školu, kde zabíjejí a znásilňují děti... Rok co rok slyšíme spousty takových zpráv, a to ještě ani nevíme, kolik dětí ročně zemře na těžké nemoci, utopí se v rybníce, spadne pod auto nebo se prostě ztratí a zůstane nezvěstných. Proč děti umírají? Děti přece ještě nestačily v životě udělat nic špatného a nestihly napáchat natolik těžké hříchy,

* Vid' *Žádná setkání nejsou náhodná*: K. Pollak, Eugenika 2008

aby za to musely platit předčasnou ztrátou života, navíc mnohdy při tragických událostech a v těžkých situacích!?

Je nesmírně těžké naučit se přijímat životní tragédie jako lekce. Také je většinou za lekce nepokládáme – a proto opakujeme stejné chyby znovu a znovu. Dostáváme tedy další lekce, tragédie stíhá tragédii a děti znovu umírají, ať už v osamělosti, či hromadně. Televize a noviny tyto lekce zpřístupňují celému světu, ale my stále nechceme chápat jejich pravou příčinu. Jsou to děsivé lekce – pro každého z nás. Některé se odehrávají v naší blízkosti, a dokonce se týkají našich bližních. Podle všeho budou takové lekce pokračovat, neboť lidské vědomí se mění velmi pomalu.

Dětská smrt vždy silně působí na každého člověka, dokonce i když jde o cizí děti, a je velmi těžké zachovat si chladný rozum a objektivně posoudit příčiny události. K tomu je totiž potřeba mít vyvinuté rozšířené vědomí. Nadešel čas, abychom žili vysoce uvědoměle, neboť v opačném případě budou problémy narůstat a stále více lidí začne z „nepochopitelných“ důvodů odcházet ze života. Je to životně důležitá otázka.

Duše dítěte, které opustí náš svět, netrpí – trpí především jeho rodiče. Je to tragická událost především pro ně, jejich nejbližší a v neposlední řadě pro ty, kteří se o tom neštěstí dovědí. Jakou lekci takové neštěstí přináší a co bychom se z toho měli naučit? Nejdůležitější a zároveň nejtěžší na celé věci je, abychom pochopili příčiny probíhajících událostí.

Mnohokrát jsem měl možnost hovořit s rodiči, kteří přišli o dítě a chtěli zjistit, proč se to stalo. Z mnohaleté praxe soudím, že hlavní příčinou neštěstí jsou přehnané emoce k dětem ze strany rodičů a narušený hodnotový žebříček.

Někomu může připadat nepravděpodobné, že omezující rodičovská láska, a nejčastěji právě mateřská, způsobuje různá neštěstí a velké i malé tragédie. Neodmítejte to *a priori* a já se pokusím přinést důkazy, že to je opravdu tak. Ti, kteří mne vyslechli a přijali mé argumenty, dokázali ve svém životě změnit mnohé k lepšímu. A ti, jimž hrozilo, že ztratí dítě, začali poté, co si uvědomili příčinu problému, dělat vše proto, aby své dítě zachránili. A to se jim také povedlo. Takových příkladů bych mohl jmenovat několik, a tím by se potvrdila pravdivost uvedených příčin.

Symbolický biblický příběh vypráví o tom, jak Abrahám obětoval Bohu svého syna, a v tom nalézáme velkou moudrost. Člověku se nabízí příležitost k obnovení správného žebříčku hodnot, podle něž největším pokladem života nejsou děti, ale Bůh, potažmo láska. Většina lidí však přesto pokládá děti za to nejcennější, co má.

Ve stadiu, kdy už tragédie nastane, je velmi těžké rodičům vysvětlit její pravou příčinu. Oni zpravidla také potřebují určitý čas na to, aby pochopili, co se stalo, a aby to přijali. Je třeba, aby k takovému tragédiím nedocházelo a aby rodiče příliš netrpěli. Pojďme se podívat této otázce na kloub: čím víc lidí si uvědomí, v čem spočívají pravé příčiny jejich problému s dětmi, tím méně pak budou těchto problémů v životě mít. Ale nejen tyto lidé, ale i mnozí ostatní. Jak se praví v *Bibli* – zachraň se a zachrání se tisíce.

Hlavním hrdinou takovýchto životních dramát je mateřská láska. Samozřejmě existují také otcové, kteří přehnaně milují své děti, ale je jich podstatně méně než matek, a to je pochopitelné, protože mateřská láska se v ženě probouzí během těhotenství. Nastávající matka prožívá neopakovatelný pocit, že v ní roste nový život, a je naplněna štěstím z očekává-

ní příchodu nového člověka. Po jeho narození se dostaví nevídaná radost a v okamžicích, když maličkého drží poprvé v rukou, vnímá hluboký pocit uspokojení, potěšení i radosti. Je šťastná, že může děťátko krmit skrze svá prsa a že ten tvoreček potřebuje její péči a lásku. To vše vytváří pozoruhodný neopakovatelný komplex mateřských citů a emocí.

Většina matek toto všechno skutečně v plné míře cítí. Tak se rodí posvátná ryzí mateřská láska, o které se hovoří jako o vyšším citu. Mateřská láska je velebena a uctívána, dokonce stavěna na Božskou úroveň, takže každá zmínka o jejích škodlivých stránkách představuje velké riziko. Nicméně člověk si musí uvědomit, že i mateřský cit, který zaujímá v lidském životě velký prostor, má své stinné stránky.

Mateřství je program, který byl do člověka vložen v okamžik jeho stvoření – ve formě instinktu. Program, který je nicméně naprosto nezbytný, protože bez něj by se nemohlo narodit potomstvo a nedalo by se ani dále vychovávat. Tento program pochází ze světa zvířat, ta však svá mláďata na rozdíl od člověka včas pouštějí do života, a někdy je dokonce pohánějí a nutí k tomu, aby se osamostatnila a vyrostla v důstojné jedince svého druhu. U lidí se k základním instinktům přidávají dodatečné programy, spojené například se společností nebo náboženstvím.

Mateřství je tedy v životě ženy to hlavní. Holčičce je od dětství vtlučováno do hlavy, že se musí stát matkou! Společnost jí vnucuje tento smysl života, ale nikdo jí neřekne, že přišla na tento svět proto, aby milovala! Milovala sebe, lidi, muže, Zemi a život obecně. **Mateřství si může zvolit jako důsledek této lásky – ale nikoli jako cíl života.**

Mateřská láska je vnímána jako posvátná. Pokud však neodhalíme její negativní stránky, nikdy nepo-

stoupíme dál ve složitých otázkách vzájemných vztahů muže a ženy, rodičů a dětí.

Literatura, film a divadlo přinášejí spoustu příkladů dětí, které trpí, protože jim život nenadělil mateřskou lásku – ale skoro vůbec se nevěnují opačné stránce věci.

Podle mne si lidé prostě příliš neuvědomují negativní dopad omezující mateřské lásky, která ničí osudy dětí, a někdy jim dokonce bere životy, vyvolává u ženy řadu nemocí a rozkládá rodiny i společnost. A nejhroší je, že mnohé ženy o tom nechtějí ani slyšet.

Co znamená *omezující a přehnaná mateřská láska*?

Omezující a přehnaná mateřská láska je, když je láska k dětem silnější než láska k manželovi a když děti zaujmají v hodnotovém žebříčku ženy první místo, zatímco otec a často i matka sama jsou odstrčeni do pozadí.

Existuje několik kritérií, podle nichž přehnanou mateřskou lásku poznáme. **Jsou to především nemoci a složité životní problémy dětí.** Za druhé se muž nedostatečně realizuje, je nemocný a vyvine se u něho alkoholismus. Za třetí se dostaví velké rodinné problémy. To hovoříme jen o věcech, které leží na povrchu. Skutečnost, že ve společnosti je tak velké množství mužů a žen, jimž se nepodařilo seberealizovat, má kořeny rovněž v omezující a přehnané mateřské lásce. Není to jen výplod mé fantazie. Jen se pozorně rozhlédněte kolem a uvidíte spoustu důkazů toho, o čem mluvím.

Je vůbec oprávněné, abychom mateřské pocity nazývali *láskou*? Ve skutečnosti **mateřský cit zahrnuje jen velmi málo opravdové lásky**, a proto bychom jej raději měli nazývat *mateřský cit*.

A z jakých příčin vzniká omezující mateřská láska?

První a nejdůležitější příčina spočívá v tom, že si žena neuvědomuje smysl svého života, a následkem toho se jí naruší hodnotový žebříček.

Na první pohled to možná vypadá sporně, ale hloubková psychologická analýza dokazuje, že je to pravda a že tato příčina je skutečně hlavní.

Druhou příčinou jsou podobné problémy u rodičů a prarodičů. Zpravidla se problém táhne z minulosti rodu a předává dědičně dalším potomkům.

Třetí příčinou jsou morální principy a tradice současné společnosti, které lidi nutí, aby kladli děti na první místo v životě.

Mateřství je posvátné, hlásají mnohé víry světa. Posvátné mateřství je jádrem různých náboženství a je bráno jako základ jejich světonázoru.

Čtvrtou příčinou je primární zvířecí samičí smysl, jenž se však v člověku zdeformoval a přetvořil v pocit vlastnictví.

Žena má ve vztahu k dítěti pocit vlastnictví a ten jí dává naději, že její cit bude opětován. Dítě bezprostředně projevuje zpětné city. Svazek matka–dítě je velmi silný a vzniká v něm taková přichylnost, kterou se nezřídka nepodaří roztrhnout ani do konce života. Velmi zřídka se setkáváme s případy, kdy se žena necítí v hloubi duše vlastníkem milovaného dítěte. Jde o stav vyšší duchovnosti, o němž se hodně mluví, ale dosáhne jej málokdo.

Dalším z mnoha aspektů mateřské lásky je – lítost.

Spousta lidského neštěstí pramení z lítosti. Ruské ženy jsou obzvlášť lítostivé a soucitné ve vztahu k mužům a – především – k dětem. Lítostivost plodí sebeobětování, lítost také často nahrazuje lásku. Je

mnohem snazší někoho litovat než milovat, a proto také člověk často namísto lásky projevuje lítost. Ale tento cit litovanému nepomáhá, ba naopak ho ničí, ponižuje a brání mu v rozvoji. Slabí, nemocní a hendikepovaní lidé jsou litováni nejčastěji, a to je v jejich pocitu jen utvrzuje. **Čím víc je člověk litován, tím víc má problémů.**

Zde se věnujeme základním příčinám globálního problému – omezující a přehnané mateřské lásky. V životě se s ním setkáváme takřka v každé rodině, a proto žijeme tak, jak žijeme.

Nyní se podíváme na jeden příběh ze života. Typická tříčlenná rodina – otec, matka a syn. Střední vrstva, rodiče vysokoškoláci, dobré rodinné vztahy, manžel nepije ani neběhá za sukněmi a nikdo je nikdy neslyšel, že by se hádali. Kluk vyrůstal jako tiché a poslušné dítě, ve škole se učil na úrovni normálního průměru, neběhal se žádnou špatnou partou a nekouřil ani nezkoušel drogy.

Rodiče byli se svým potomkem spokojeni a za to, že s ním mají klidný život, ho podporovali. Kluk měl všechno a nikdy netrpěl nouzí. Navíc se rodiče rozhodli, že druhé dítě mít nebudou, aby mohli tomu jedinému dát všechno.

Když syn vyrostl, rodiče mu sami vybrali vysokou školu – podle známostí a finančních možností (placené studium). Klukovi bylo celkem jedno, co bude studovat, hlavně že získá nějaké vzdělání. Rodiče stejně všechno platí, tak jaképak starosti? Dokonce mu ke studiím koupili starší auto, žigulíka. Život ubíhal dál svým klidným vyrovnaným tempem, syn si jednoho dne našel dívku řekl rodičům, že s ní chce žít. Matka mu odvětila: „Až se oženíš, tak ano, ale všechno musí být jako u slušných lidí.“